МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. М.І. ПИРОГОВА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор ЗВО з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Інна АНДРУШКО

30 серпня 2025 року

ОК2 АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ, НАУКОВА ЕТИКА ТА ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
з підготовки доктора філософії
на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти
галузі знань I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
(шифр і назва галузі знань)
Спеціальності I1 Стоматологія,
(код і найменування спеціальності)

2025 рік

Робоча програма з дисципліни **«Академічна доброчесність, наукова етика та протидія корупції»** з підготовки доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти, галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення Спеціальності І1 Стоматологія

„28" серпня 2025 року – 17 с..

Розробники:
зав.кафедрою, к.мед.н., доцент ЗВО Ольга БРАТКОВА
к.біол.н., доцент ЗВО Інна ДРЕЖЕНКОВА

Робоча програма обговорена на засіданні **кафедри загальної гігієни та екології**

Протокол від 29 серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри загальної гігієни та екології

(доц. ЗВО Ольга БРАТКОВА)

28 серпня 2025 року

Схвалено методичною радою медико-теоретичних дисциплін Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова за напрямом підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти у галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

Протокол №1 від 30 серпня 2025 року

Голова (проф. ЗВО Олександр ОЧЕРЕДЬКО)

30 серпня 2025 року

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Академічна доброчесність, наукова етика та протидія корупції» складена на основі:

освітньо-наукової програми «Медицина» підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти освітньої кваліфікації «Доктор філософії у стоматології», галузі знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення» спеціальності І1 «Стоматологія» у ВНМУ ім. М.І. Пирогова;

навчального плану для спеціальності І1 «Стоматологія» на 2025-2026 навчальний рік;

чинного положення про організацію освітнього процесу у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова;

примірної програми навчальної дисципліни «Академічна доброчесність, наукова етика та протидія корупції» підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти освітньої кваліфікації «Доктор філософії у стоматології», галузі знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення» спеціальності І1 «Стоматологія».

1. Опис навчальної дисципліни (анотація)

Освітньо-науковий рівень вищої освіти передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності. Дисципліна «Академічна доброчесність, наукова етика та протидія корупції» є фундаментальним інтегрованим курсом, що спрямований на формування у здобувачів освіти стійкої системи етичних цінностей, правової свідомості та культури нульової толерантності до будь-яких проявів недоброчесності. Програма курсу охоплює вивчення моральних засад наукової діяльності, де особливий акцент робиться на дотриманні авторських прав, правилах коректного цитування та недопустимості академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації результатів досліджень. Водночас дисципліна розкриває правові аспекти антикорупційної політики, аналізуючи механізми виявлення та запобігання корупційним ризикам, процедури врегулювання конфлікту інтересів та інституційні засади діяльності профільних органів. Вивчення цієї дисципліни дозволяє майбутнім фахівцям не лише засвоїти міжнародні стандарти якості наукових робіт, а й опанувати практичні інструменти захисту професійної репутації, забезпечуючи розбудову прозорого освітнього середовища та інтеграцію вітчизняної науки у глобальний інтелектуальний простір.

Аспіранту винесені питання оволодіння глибинними професійними знаннями щодо академічної доброчесності у освітньому та науковому середовищі, особливо при підготовці наукових публікацій, у спілкуванні із здобувачами вищої освіти та науково-педагогічними працівниками.

Програма є частиною освітньої програми підготовки докторів філософії в рамках професійної спеціалізації, і розрахована на 2 кредити, які засвоюються протягом першого року навчання.

Статус навчальної дисципліни: загальнонаукова, обов'язкова

Предметом вивчення навчальної дисципліни **«Академічна доброчесність, наукова етика та протидія корупції»** є сукупність етичних, правових та організаційних норм, що регулюють поведінку учасників освітнього та наукового процесу з метою забезпечення якості освіти та прозорості державного управління. Зокрема, до предмета вивчення належать система етичних принципів та цінностей, на яких базується академічна діяльність, нормативно-правова база, що регламентує дотримання академічної доброчесності та визначає засади державної антикорупційної політики в Україні та світі, види академічної недоброчесності, такі як плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування, а також механізми їх виявлення й припинення,етичні норми наукової комунікації, що включають правила авторства, рецензування та оприлюднення результатів досліджень, природа та форми корупції як суспільно-небезпечного явища, причини її виникнення та методи оцінки корупційних ризиків у професійній діяльності, механізми запобігання корупції, зокрема ідентифікація та врегулювання конфлікту інтересів, правила

декларування та інститут захисту викривачів та юридична та репутаційна відповідальність за порушення норм академічної етики та вчинення корупційних правопорушень.

Міждисциплінарні зв'язки: відповідно до навчального плану вивчення навчальної дисципліни «Академічна доброчесність, наукова етика та протидія корупції», коли аспірантом набуті відповідні знання з основних базових дисциплін на ІІ рівні вищої освіти, а також дисциплін: історія філософії, медична етика та деонтологія, написання, фінансування та управління науковими проектами, публікаційна активність та наукометричні бази даних, англійська мова у науково-медичному спілкуванні, біоетичні та медико-правові основи наукових досліджень, правознавство та антикорупційне законодавство, соціологія та психологія з якими інтегрується програма. У свою чергу, навчальна дисципліна «Академічна доброчесність, наукова етика та протидія корупції», формує засади поглибленого вивчення аспірантом наступних дисциплін: мова сучасного наукового тексту для написання оригінальних дисертаційних робіт та статей без ознак плагіату чи самоплагіату, педагогіка вищої школи для формування у аспіранта як майбутнього викладача навичок виховання доброчесності у студентів та об'єктивного оцінювання знань, клінічні дослідження, де етична чистота даних та відсутність конфлікту інтересів є запорукою реєстрації нових ліків чи методів лікування, організація діяльності суб'єктів охорони здоров'я у контексті антикорупційного законодавства та етики управління в медицині.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни:

2.1. **Метою** навчальної дисципліни «Академічна доброчесність, наукова етика та протидія корупції» є ґрунтовне вивчення аспірантами та іншими категоріями осіб, які навчаються, основних принципів академічної доброчесності в закладах вищої освіти; формування серед здобувачів освіти засад академічної культури та етики, забезпечення їх необхідними знаннями та інструментами, володіння якими є необхідним для дотримання вимог доброчесності в ході проведення наукових досліджень та виконання освітньої діяльності., формування у майбутніх науковців системи цінностей, знань та практичних навичок, необхідних для провадження чесної наукової діяльності, етичного викладання та ефективної протидії будь-яким виявам корупції в академічному середовищі.

2.2. До **основних завдань навчальної дисципліни** слід віднести:

Сформувати цілісну систему знань про сутність академічної доброчесності, наукової етики та їх роль у розвитку науки.

Ознайомити з нормативно-правовою базою вивчення Законів України («Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність») та міжнародних стандартів (Європейський кодекс академічної доброчесності).

Розкрити зміст таких етичних категорій як чесність, довіра, справедливість, повага та відповідальність у контексті наукової діяльності.

Навчити культурі коректного використання чужих ідей, а саме опанування правил цитування, парафразу та міжнародних стилів оформлення посилань (APA, Vancouver тощо).

Сформувати навички роботи з інструментами контролю вивчення алгоритмів антиплагіатних програм (Unicheck, Strikeplagiarism) та вміння інтерпретувати звіти подібності.

Навчити правовим механізмам захисту, а саме роз'яснення прав та обов'язків авторів, процедур отримання патентів та використання об'єктів інтелектуальної власності.

Розкрити поняття самоплагіату

Виявити та проаналізувати корупційні ризики при розгляді форм хабарництва, конфлікту інтересів та зловживання впливом в освітньому та науковому середовищі.

Вивчити механізми відповідальності з системою санкцій (академічних та юридичних) за порушення принципів доброчесності.

Сформувати нульову толерантність до корупції, а саме виховання етичної позиції, яка виключає використання неправомірних переваг в отриманні наукових ступенів чи грантового фінансування.

Виховати культуру академічного письма через формування вміння створювати оригінальні наукові тексти (дисертації, статті, тези) високого якісного рівня.

2.3. **Компетентності та результати навчання,** формуванню яких сприяє дисципліна

(взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми стоматології і дотичні міждисциплінарні проблеми, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності

ЗК01. Здатність розв'язувати комплексні задачі на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору з дотриманням професійної етики та академічної доброчесності.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК04. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК06. Здатність аналізувати інформацію та приймати обґрунтовані професійні рішення.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в стоматології і дотичних до неї суміжних напрямів медицини і можуть бути опубліковані у провідних міжнародних наукових виданнях.

СК02. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проєкти в сфері стоматології та дотичні до них міждисциплінарні проєкти.

СК03. Здатність презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та інноваційних проєктів у сфері стоматології усно і письмово державною мовою та однією з офіційних мов Європейського Союзу, оприлюднювати результати досліджень у провідних міжнародних наукових виданнях.

СК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність зі спеціальності «Стоматологія» у закладах вищої освіти.

СК07. Здатність критично аналізувати, оцінювати і синтезувати нові та комплексні ідеї у сфері стоматології та з дотичних міждисциплінарних питань.

СК08. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

СК10. Здатність до впровадження нових знань (наукових даних) в науку, освіту та інші сектори суспільства.

СК11. Здатність брати участь у нарадах, професійних об'єднаннях, наукових конференціях, форумах, конгресах, засіданнях наукових товариств, стажуваннях та мобільності.

СК12. Здатність до лідерства, керування колективом. Лідерство у розробці та впровадженні інновацій у професійній стоматологічній та освітній діяльності.

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

РН01. Мати концептуальні та методологічні знання зі стоматології та на межі предметних областей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напряму, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

РН02. Глибоко розуміти загальні принципи та методи наук про здоров'я людини, основні тенденції їх розвитку, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних наукових розвідках у сфері стоматології та у викладацькій практиці.

РН03. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень та прикладні проблеми стоматології державною та іноземними мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

РН06. Застосовувати загальні принципи та методи досліджень у сфері охорони здоров'я, а також сучасні методи та інструменти, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для провадження досліджень у сфері стоматології.

РН07. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти медичної направленості, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі проблеми у сфері медицини.

РН08. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері стоматології, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і застосовувати інноваційні

технології навчання, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.

РН09. Планувати і виконувати дослідження зі стоматології та з дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики, біоетики, належної клінічної практики (GMP), критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань.

РН12. Організовувати роботу колективу (здобувачів вищої освіти, колег, міждисциплінарної команди); демонструвати авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності.

Результати навчання

Після успішного завершення курсу аспірант має володіти як фундаментальними теоретичними знаннями, так і практичними навичками для проведення наукових досліджень та клінічної/профілактичної роботи. Після завершення курсу аспірант повинен демонструвати бездоганну академічну етику в дослідженнях, уміти ідентифікувати та попереджати корупційні ризики в професійній діяльності, а також забезпечувати прозорість і достовірність наукових результатів згідно з міжнародними стандартами доброчесності.

Аспірант повинен ЗНАТИ:

1. Визначення та складові академічної доброчесності згідно із Законом України «Про освіту» та «Про вищу освіту».
2. Фундаментальні цінності (чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність), на яких базується Academic Integrity.
3. Нормативно-правову базу України щодо авторського права та боротьби з плагіатом у науковій сфері.
4. Міжнародні стандарти та кодекси, такі як «Європейський кодекс академічної доброчесності» та діяльність ICAI.
5. Класифікацію порушень: чітку різницю між плагіатом, самоплагіатом, фабрикацією та фальсифікацією даних.
6. Поняття академічного саботажу та хабарництва як форм деструктивного впливу на освітньо-науковий процес.
7. Історію розвитку принципів цитування та формування «кодексів честі» у провідних університетах світу.
8. Різновиди плагіату: від дослівного запозичення до неналежного перефразування та «наукового гострайтингу» (робіт на замовлення).
9. Специфіку академічної етики у закладах медико-фармацевтичного профілю (біоетика та відповідальність за дані клінічних досліджень).
10. Принципи роботи антиплагіатних систем (Strikeplagiarism, Unicheck тощо) та алгоритми, за якими вони виявляють збіги.
11. Міжнародні стилі цитування (APA, MLA, Vancouver, Harvard), що використовуються у сучасній медичній науці.
12. Вимоги до академічного перекладу: як коректно інтегрувати іноземні джерела у власне дослідження без порушення прав автора.
13. Правові наслідки та санкції за порушення доброчесності (відмова у присудженні ступеня, позбавлення звання, відрахування).
14. Роль корпоративної етики та зміст «Кодексу академічної доброчесності ВНМУ ім. М.І. Пирогова».
15. Методи профілактики академічної нечесності серед здобувачів та викладачів (індивідуалізація завдань, просвітницька робота).
16. Антикорупційне законодавство України: основні положення Закону України «Про запобігання корупції» та його застосування в закладах вищої освіти та наукових установах.
17. Поняття «конфлікту інтересів» у науці: сутність суперечності між приватним інтересом науковця (фінансовим, особистим) та його об’єктивністю під час проведення експертиз, рецензування або оцінювання робіт.

18. Види корупційних правопорушень в академічній сфері: від прямого хабарництва до використання службового становища для отримання наукових ступенів, звань або неправомірного включення у співавторство.
19. Етичні стандарти взаємодії з грантодавцями, а саме правила прозорого розподілу фінансових ресурсів та недопустимість «відкатів» при отриманні наукових грантів.
20. Систему відповідальності та санкцій, а саме юридичні наслідки корупційних дій (адміністративна та кримінальна відповідальність) та академічні наслідки (позбавлення наукового ступеня, відрахування, репутаційні втрати).
21. Інструменти внутрішнього моніторингу, а саме роль комісій з питань етики та доброчесності в університеті, а також механізми захисту викривачів корупції.

повинен ВМІТИ:

1. Коректно оформлювати посилання на всі види використаних джерел (тексти, зображення, статистичні дані, програмний код).
2. Використовувати методи парафразу та резюмування чужих ідей таким чином, щоб зберігався сенс, але не порушувалася авторська унікальність тексту.
3. Проводити самостійну перевірку власних наукових праць на наявність текстових запозичень за допомогою спеціалізованого ПЗ.
4. Інтерпретувати звіти подібності антиплагіатних програм, розрізняючи коректне цитування, загальновживані терміни та реальний плагіат.
5. Документувати хід наукового дослідження, щоб уникнути звинувачень у фабрикації чи фальсифікації результатів.
6. Дотримуватися принципів конфіденційності та анонімності при роботі з даними пацієнтів або результатами опитувань.
7. Укладати списки використаної літератури згідно з вимогами ДСТУ або міжнародних стандартів, обраних видавництвом.
8. Критично аналізувати наукові джерела на предмет їхньої доброчесності (виявлення «хижацьких» видань).
9. Вести наукову дискусію, дотримуючись норм етики, поважаючи опонентів та їхній інтелектуальний внесок.
10. Коректно оформлювати переклади фрагментів іноземних праць, вказуючи авторство першоджерела.
11. Розрізняти власні нові ідеї та результати, отримані у попередніх дослідженнях, для уникнення самоплагіату.
12. Застосовувати навички академічного письма для створення логічних, структурованих та оригінальних наукових текстів.
13. Виявляти ознаки академічного саботажу або обману в освітньому середовищі та адекватно на них реагувати.
14. Консультувати колег та молодших студентів щодо правил дотримання академічної доброчесності у навчанні та науці.
15. Відстоювати власну наукову позицію та авторські права у разі виникнення спірних питань щодо інтелектуальної власності.
16. Ідентифікувати корупційні ризики, самостійно аналізувати процеси (вступ, іспити, захист дисертації) на предмет вразливості до зловживань.
17. Декларувати конфлікт інтересів, професійно оформлювати повідомлення про наявність інтересів, які можуть вплинути на результати дослідження чи публікації.
18. Формувати прозорий бюджет наукового проекту та обґрунтовувати кожну статтю витрат, уникаючи фінансових маніпуляцій чи нецільового використання коштів.
19. Протидіяти академічному тиску, а саме коректно відмовляти у проханнях щодо необ’єктивного оцінювання знань або фальсифікації результатів експериментів.
20. Користуватися антикорупційними ресурсами та застосовувати офіційні канали подання звернень про порушення (гарячі лінії, електронні форми) та співпрацювати з антикорупційними уповноваженими закладу.
21. Забезпечувати об’єктивність експертної діяльності у проведенні рецензування робіт колег або студентів виключно на засадах меритократії, ігноруючи родинні, дружні чи фінансові зв’язки.

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Програма вивчення дисципліни включає 1 модуль, до складу якого входить 1 змістовий модуль

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 60 годин – 2 кредита ЄКТС.

Модуль 1: 60 годин, 2 кредита

Опис навчального плану з дисципліни

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин			СР	Рік навчання	Вид контролю
	Всього годин/ кредитів ECTS	Аудиторних				
		Лекцій	Практичних			
	60 годин/ 2 кредита	**10**	**10**	**40**	**1**	
Модуль 1 Академічна доброчесність, наукова етика та протидія корупції **1 змістовий модуль**	60 годин/ 2 кредита	10	10	40	1	ПК-залік

Примітка: 1 кредит ECTS становить 30 академічних годин.
Аудиторне навантаження становить 33,3%, СРС – 66,6%.

Модуль 1. Академічна доброчесність, наукова етика та протидія корупції

Змістовий модуль 1. Академічна доброчесність, наукова етика та протидія корупції

Тема 1. Визначення академічної доброчесності. Причини формування сучасної глобальної кризи у сфері академічної доброчесності. Академічна доброчесність (Academic Integrity) та національна специфіка трактування поняття. Основні види порушення академічної доброчесності.

Тема 2. Академічна недоброчесність у освітньому процесі. Історія вивчення проблеми й боротьби з нею.

Тема 3. Поняття академічного плагіату та його різновиди. Академічний плагіат у науковій діяльності. Провідні напрямки та методи виявлення плагіату в академічному середовищі. Відповідальність за академічний плагіат. Коректна робота з джерелами наукового дослідження. Шляхи запобігання академічному плагіату. “Антиплагіатні” програми.

Тема 4. Плагіат у освітньому процесі. Плагіат у викладацькій діяльності. Сучасні стандарти академічного письма для молодих дослідників у контексті забезпечення академічної доброчесності. Наукова етика. Нормативно-правові засади боротьби з плагіатом у освітньому процесі.

Тема 5. Фабрикація й фальсифікація даних у науці: визначення, витоки, способи виявлення. Хабарництво.

Тема 6. Деякі питання фінансової доброчесності (Закон України «Про запобігання корупції» в частині заходів фінансового контролю).

Тема 7. Організаційно-правові засоби запобігання та протидії корупції в охороні здоров’я.

Тема 8. Академічна доброчесність: поняття та правові засади. Дотримання права інтелектуальної власності як прояв академічної доброчесності. Основні види порушень академічної доброчесності. Практичне застосування принципів академічної доброчесності в науковій діяльності та в освітньому процесі.

Тема 9. Запобігання одержанню неправомірної вигоди або подарунка при здійсненні службових повноважень. Правові основи, механізми контролю та формування культури доброчесності.

Тема 10. Поняття корупції у сфері охорони здоров’я та освіти. Корупційні дії в закладах охорони здоров’я. Основні прояви корупції у вищій освіті. Юридична відповідальність за корупційні дії в Україні

Тема 11. Конфлікт інтересів. Ідентифікація, мінімізація ризиків та формування механізмів

відповідального прийняття рішень. Інструменти ефективного управління та зміцнення доброчесності.

Тема 12. Корупція: від розуміння до протидії. Ключові аспекти запобігання. Національне Агентство з Питань Запобігання Корупції (НАЗК).

4. Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Всього	Кількість годин		
			л	п	ср
Модуль 1. Академічна доброчесність, наукова етика та протидія корупції					
Змістовий модуль 1. Академічна доброчесність, наукова етика та протидія корупції					
1.	Тема 1. Визначення академічної доброчесності. Причини формування сучасної глобальної кризи у сфері академічної доброчесності. Академічна доброчесність (Academic Integrity) та національна специфіка трактування поняття. Основні види порушення академічної доброчесності. СР Академічна недоброчесність у освітньому процесі. Історія вивченняпроблеми й боротьби з нею.	6	2		4
2.	Тема 2. Поняття академічного плагіату та його різновиди. Академічний плагіат у науковій діяльності. Провідні напрямки та методи виявлення плагіату в академічному середовищі. Відповідальність за академічний плагіат. Коректна робота з джерелами наукового дослідження. Шляхи запобігання академічному плагіату. “Антиплагіатні” програми.	6	2	2	2
3.	Тема 3. Плагіат у освітньому процесі. Плагіат у викладацькій діяльності. Сучасні стандарти академічного письма для молодих дослідників у контексті забезпечення академічної доброчесності. Наукова етика. Нормативно-правові засади боротьби з плагіатом у освітньому процесі. СР Фабрикація й фальсифікація даних у науці: визначення, витоки, способи виявлення. Хабарництво.	6	2		4
4.	Тема 4. Деякі питання фінансової доброчесності (Закон України «Про запобігання корупції» в частині заходів фінансового контролю).	6	2		4
5.	Тема 5. Організаційно-правові засоби запобігання та протидії корупції в охороні здоров’я.	6	2		4

6.	Тема 6. Академічна доброчесність: поняття та правові засади. Дотримання права інтелектуальної власності як прояв академічної доброчесності. Основні види порушень академічної доброчесності. Практичне застосування принципів академічної доброчесності в науковій діяльності та в освітньому процесі.	4		2	2
7.	Тема 7. Запобігання одержанню неправомірної вигоди або подарунка при здійсненні службових повноважень. Правові основи, механізми контролю та формування культури доброчесності.	6		2	4
8.	Тема 8. Поняття корупції у сфері охорони здоров'я та освіти. Корупційні дії в закладах охорони здоров'я. Основні прояви корупції у вищій освіті. Юридична відповідальність за корупційні дії в Україні	6		2	4
9.	Тема 9. Конфлікт інтересів. Ідентифікація, мінімізація ризиків та формування механізмів відповідального прийняття рішень. Інструменти ефективного управління та зміцнення доброчесності.	6		2	4
10.	Тема 10. Корупція: від розуміння до протидії. Ключові аспекти запобігання. Національне Агентство з Питань Запобігання Корупції (НАЗК).	4			4
	Разом за змістовим модулем 1	**56**	**10**	**10**	**36**
	Аудиторне навантаження становить 33,3%, СРС– 66,6%.				
	Залік	**4**			**4**
	Разом за дисципліну	**60**	**10**	**10**	**40**

5. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Визначення академічної доброчесності. Причини формування сучасної глобальної кризи у сфері академічної доброчесності. Академічна доброчесність (Academic Integrity) та національна специфіка трактування поняття. Основні види порушення академічної доброчесності.	2
2.	Поняття академічного плагіату та його різновиди. Академічний плагіат у науковій діяльності. Провідні напрямки та методи виявлення плагіату в академічному середовищі. Відповідальність за академічний плагіат. Коректна робота з джерелами наукового дослідження. Шляхи запобігання академічному плагіату. "Антиплагіатні" програми.	2

3.	Плагіат у освітньому процесі. Плагіат у викладацькій діяльності. Сучасні стандарти академічного письма для молодих дослідників у контексті забезпечення академічної доброчесності. Наукова етика. Нормативно-правові засади боротьби з плагіатом у освітньому процесі.	2
4.	Деякі питання фінансової доброчесності (Закон України «Про запобігання корупції» в частині заходів фінансового контролю).	2
5.	Організаційно-правові засоби запобігання та протидії корупції в охороні здоров'я.	2
6.	**Всього**	**10**

6.Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Академічна доброчесність: поняття та правові засади. Дотримання права інтелектуальної власності як прояв академічної доброчесності. Основні види порушень академічної доброчесності. Практичне застосування принципів академічної доброчесності в науковій діяльності та в освітньому процесі.	2
2.	Поняття академічного плагіату та його різновиди. Нормативно-правові засади боротьби з плагіатом у освітньому процесі. Провідні напрямки та методи виявлення плагіату в академічному середовищі. Коректна робота з джерелами наукового дослідження. Наукова етика. Шляхи запобігання академічному плагіату. "Антиплагіатні" програми.	2
3.	Запобігання одержанню неправомірної вигоди або подарунка при здійсненні службових повноважень. Правові основи, механізми контролю та формування культури доброчесності.	2
4.	Поняття корупції у сфері охорони здоров'я та освіти. Корупційні дії в закладах охорони здоров'я. Основні прояви корупції у вищій освіті. Юридична відповідальність за корупційні дії в Україні	2
5.	Конфлікт інтересів. Ідентифікація, мінімізація ризиків та формування механізмів відповідального прийняття рішень. Інструменти ефективного управління та зміцнення доброчесності.	2
	Всього	**10**

7.Самостійна робота

№ п/п	Тема заняття	Кількість годин
1.	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок.	20
	Опрацювання тем поза аудиторної роботи:	
2.	Тема 1. Фабрикація й фальсифікація даних у науці: визначення, витоки, способи виявлення. Хабарництво.	4
3.	Тема 2. Академічна недоброчесність у освітньому процесі. Історія вивченняпроблеми й боротьби з нею.	4

4	Тема 3. Плагіат у освітньому процесі. Плагіат у викладацькій діяльності. Порушення принципів академічної доброчесності викладачами: обман,хабарництво, необ'єктивне оцінювання.	4
5.	Тема 4. Корупція: від розуміння до протидії. Ключові аспекти запобігання. Національне Агентство з Питань Запобігання Корупції (НАЗК).	4
6.	Підготовка до заліку	4
	Разом	**40**

8. Індивідуальні завдання.

Здійснення перевірки наукової продукції на наявність плагіату з використанням антиплагіатних програм, перевірка адекватності наведення посилань на сучасні наукові літературні джерела у наукових публікаціях, оцінка якості використання академічного письма з позицій забезпечення академічної доброчесності.

1. Еволюція поняття академічної доброчесності: від морально-етичної норми до правового стандарту.
2. Авторське право в цифрову епоху: як захистити результати дисертаційного дослідження.
3. Самоплагіат (дублювання публікацій): межа між розвитком ідеї та порушенням етики.
4. Правовий статус наукового керівника та аспіранта: аспекти співавторства та інтелектуальної власності.
5. Академічна свобода vs Академічна відповідальність: правовий баланс у діяльності дослідника.
6. Міжнародні стандарти COPE (Committee on Publication Ethics): імплементація в українську наукову практику.
7. Штучний інтелект у науковій роботі: чи є генерація тексту «новим видом плагіату»?
8. Складні випадки цитування: як коректно працювати з архівними джерелами та усними свідченнями.
9. Порівняльний аналіз антиплагіатних систем (StrikePlagiarism, Unicheck, Turnitin): алгоритми та точність виявлення.
10. «Фабрики дисертацій» та хижацькі видання: як розпізнати та не стати жертвою псевдонауки.
11. Методика перефразування без втрати змісту та порушення етики.
12. Відповідальність за плагіат у країнах ЄС: досвід для України.
13. Психологія корупції в освіті: чому студенти та викладачі обирають неправомірні шляхи.
14. Етичні кодекси університетів: декларативний документ чи реальний інструмент впливу?
15. Викривачі корупції (Whistleblowers): правовий захист та роль у забезпеченні доброчесності.
16. Механізми запобігання отриманню подарунків під час сесій та атестацій.
17. Цифровізація освіти як інструмент мінімізації корупційних ризиків.
18. Роль органів студентського самоврядування у формуванні культури доброчесності.
19. Специфіка корупційних правопорушень у медичній освіті та науці.
20. Благодійні внески в закладах охорони здоров'я: правова межа між меценатством та хабарництвом.
21. Академічна доброчесність у клінічних дослідженнях: етичні та правові аспекти.
22. Кримінальна та адміністративна відповідальність за корупцію в освітній сфері.
23. Проблема «академічного капіталізму»: як гонитва за рейтингами провокує порушення доброчесності.
24. Запобігання конфлікту інтересів при проведенні тендерних закупівель у ЗВО.

25. Конфлікт інтересів у роботі разових спеціалізованих вчених рад.
26. Сімейніні зв'язки та кумівство (непотизм) в академічному середовищі.
27. Алгоритм дій дослідника при виявленні потенційного конфлікту інтересів.
28. Вплив фармацевтичних компаній на наукові дослідження: етичний вимір конфлікту інтересів.
29. Медіація та вирішення етичних спорів в університетській спільноті.
30. Корпоративна культура наукової установи як запобіжник недоброчесної поведінки.

9.Завдання для самостійної роботи.

Завдання для самостійної роботи регламентовані планом проведення самостійної роботи і передбачають самостійне оволодіння основами навчальної дисципліни «Академічна доброчесність, наукова етика та протидія корупції».

10. Форма і методи навчання

Форма навчання: денна. В умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій або надзвичайного стану (особливого періоду) форма здобуття освіти встановлюється згідно рішень органів виконавчої влади, ВЦА, місцевого органу управління освіти та Вінницького національного медичного університету для створення безпечного освітнього середовища.

Традиційні методи навчання: словесні; наочні; практичні.

Словесні: Методи навчально-пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративний метод, репродуктивний метод, метод проблемного викладу, частково-пошуковий або евристичний метод, дослідницький метод.

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності: індуктивні і дедуктивні методи навчання, методи стимулювання і мотивації навчання.

Методи контролю як методи навчання (контролю з боку викладача, самоконтролю, взаємоконтролю, самокорекції, взаємокорекції).

Практичні.

1) конспектування лекцій,
2) опрацювання навчального змісту за темами на практичних заняттях,
3) підготовка та виступи з доповідями.

Методи контролю як методи навчання (контролю з боку викладача, самоконтролю, взаємоконтролю, самокорекції, взаємокорекції).

11. Методи контролю та критерії оцінювання

Поточний контроль здійснюється у ході вивчення конкретної теми на кожному практичному занятті для визначення рівня сформованості окремої навички або вміння, якості засвоєння певної порції навчального матеріалу шляхом спостереження за навчально-пізнавальною діяльністю на заняттях, усного опитування, письмового контролю знань і умінь за допомогою письмових робіт (письмові відповіді на питання, вирішення ситуативних задач), дискусій, рольових ігор з теми заняття та тестового контролю з використанням набору стандартизованих завдань. Знання студента з теми та певного розділу оцінюють традиційною оцінкою згідно чинного положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І.Пирогова.

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни проводиться у вигляді заліку відповідно до Основних положень організації освітнього процесу у ВНМУ.

Критерії оцінювання засвоєння теоретичних знань та виконання практичних навичок під час поточного та підсумкового контролю

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Основні критерії:

-Правильність, повнота та обсяг знань, їх точність;

-Якість відповіді здобувача освіти (обґрунтування, грамотність, чіткість)

-Навички використання теоретичних знань та вмінь.

Критерії оцінювання під час практичних занять:

Оцінка «відмінно» ставиться у випадку, коли аспірант знає зміст заняття та лекційний матеріал у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та змістовні відповіді без будь-яких підказок; викладає матеріал без помилок і похибок; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї.

Оцінка «добре» ставиться за умови, коли аспірант знає зміст заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання аспірант відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка «задовільно» ставиться аспірантові на основі його знань всього змісту заняття та при задовільному рівні його розуміння. Аспірант спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою підказок; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка «незадовільно» ставиться, коли аспірант не володіє обов'язковим мінімумом знань з програмного матеріалу та практичними навичками, відповідь не має конкретного характеру та жодної правильної думки або дає лише приблизну відповідь на одне-два запитання.

Оцінювання самостійної роботи здобувача освіти

Самостійна робота аспіранта оцінюється під час проведення підсумкового заняття шляхом усного опитування з тем, які не ввійшли до плану аудиторних занять. Оцінювання підготовлених повідомлень, презентацій з обраної теми здійснюється традиційною оцінкою

Оцінка **«відмінно»** виставляється аспіранту, який глибоко і всебічно розкрив проблему, логічно виклав основні питання, навів приклади із сучасних інформаційних джерел. Він уміє пов'язати матеріал даної теми з вивченими раніше розділами, що свідчить здатність аналізувати вивчений матеріал, а також чітко демонструє значення засвоєних теоретичних знань для практичної медицини.

Оцінка **«добре»** виставляється аспіранту, який знає і добре володіє теоретичним матеріалом, змістовно розкрив основні питання теми та її значення, але при цьому не виходив за межі посібника, методичних рекомендацій.

Оцінка **«задовільно»** виставляється аспіранту, який розкрив базові поняття та визначення з рекомендованої теми, але не розкрив її повністю, не розуміє медичних аспектів теми, не може пов'язати теоретичний матеріал із практикою.

Оцінка **«незадовільно»** виставляється, якщо робота не виконана.

Оцінювання індивідуальної роботи здобувача освіти

Здійснюється на підставі виконання індивідуальних завдань, інструментальних та тестових наукових досліджень, підготовки доповідей на засіданнях наукових конференцій, підготовка наукових статей, раціоналізаторських пропозиції, патентів, методичних рекомендацій, інформаційних листів, галузевих нововведень. В залежності від складності та важливості індивідуальної роботи студенту нараховують бали від 6 до 12.

Оцінювання усної відповіді під час підсумкового контролю

На останньому занятті для узагальнення результатів навчання та знань здобувача освіти проводиться залікове заняття, оцінку за яке аспірант отримує за чотирибальною шкалою "Відмінно", "Добре", "Задовільно", "Незадовільно" і яка враховується у поточну успішність аспіранта. Проте, при отриманні оцінки "Незадовільно", або коли аспірант не відвідав лекційний курс результати навчання не можна зарахувати.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни проводиться у вигляді заліку після вивчення дисципліни на 1 році навчання в 1 семестрі.

12. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Нарахування балів за дисципліну проводять згідно чинного положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І.Пирогова шляхом конвертації середньої арифметичної оцінки поточної успішності здобувача освіти за універсальною 200-бальною шкалою. До нарахованих балів за поточну успішність додаються індивідуальні бали (за умови їх зарахування на підставі успішного виконання індивідуальних завдань).

Нарахування індивідуальних балів здійснюють на підставі Положення про організацію навчального процесу у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова

Максимальна кількість балів , яку може отримати здобувач освіти після засвоєння дисципліни, – 200 балів. ***Мінімальна кількість балів*** становить 122 бали.

Результати складання аспірантом заліку фіксуються у відомості успішності із зазначеною кількістю балів та відміткою «зараховано» або «незараховано». Здобувачу освіти не зараховують дисципліну, якщо кількість отриманих балів менше 122, або вивчення дисципліни виконано в неповному обсязі, про що свідчить академічна заборгованість.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
180-200	**A**	зараховано
170-179,99	**B**	
160-169,99	**C**	
141-159,99	**D**	
122-140,99	**E**	
60-121,99	**FX**	не зараховано з можливістю повторного складання
0-59,99	**F**	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Зміст підготовки фахівців зумовлюється системою розроблених в університеті та узгоджених в установленому порядку навчально-методичних документів зі спеціальності (навчально-методичний комплекс спеціальності – НМКС) та з окремих дисциплін (навчально-методичний комплекс дисципліни – НМКД).

НМКС включає: концепцію підготовки фахівців; стандарти вищої освіти; робочі навчальні програми дисциплін.

НМКД включає: примірну програму навчальної дисципліни, робочу навчальну програму дисципліни; плани практичних занять; завдання для самостійної роботи студентів; систему контролю знань (перелік питань до заліку, критерії оцінки, регламент проведення заліку з дисципліни); перелік програмних питань; список рекомендованої літератури; матеріали методичного забезпечення (методичні вказівки до практичних занять тощо); інструкції до використання технічних засобів навчання.

14. Рекомендована література

Основна література

1. Академічна доброчесність: навчальний посібник / за заг. ред. Л. В. Гуляк. Київ : Парламентське видавництво, 2020. 256 с.
2. Андрущенко В. П. Академічна етика як чинник якості вищої освіти. Київ : Знання України, 2021. 192 с.
3. Артеменко О. В. Правові основи запобігання корупції в Україні : навч. посіб. Харків : Право, 2022. 240 с.
4. Бахрушин В. Є. Академічна доброчесність : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНТУ, 2021. 124 с.

5. Бодренко Т. В. Етичні стандарти наукової діяльності в цифровому суспільстві. Львів : Новий Світ-2000, 2023. 168 с.
6. Бухтіяров Ю. П. Протидія корупції в освітньому середовищі: теорія та практика. Київ : Кондор, 2021. 210 с.
7. Васильченко О. С. Наукова етика та інтелектуальна власність. Суми : Університетська книга, 2022. 184 с.
8. Виховання академічної доброчесності в студентському середовищі : монографія / за ред. С. О. Костилєвої. Київ : КНЕУ, 2021. 305 с.
9. Григоренко О. І. Корупційні ризики в системі вищої освіти : аналітична доповідь. Київ : Наукова думка, 2020. 140 с.
10. Гуляк Л. В. Академічна доброчесність: виклики, проблеми, перспективи. Київ : Центр навчальної літератури, 2021. 232 с.
11. Декларація про академічну доброчесність : досвід впровадження в ЗВО України. Львів : Галицька видавнича спілка, 2022. 156 с.
12. Єрмоленко Д. О. Запобігання корупції : підручник. Київ : Алерта, 2023. 360 с.
13. Кодекс академічної етики : розробка та впровадження : метод. рек. / упоряд. Т. М. Сорока. Дніпро : ДНУ, 2021. 48 с.
14. Кузнецов М. П. Правове регулювання протидії корупції в Україні. Харків : Гельветика, 2022. 280 с.
15. Марченко О. В. Академічна культура та етика наукових досліджень. Одеса : Астропринт, 2020. 190 с.
16. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Київ : МОН України, 2021. 64 с.
17. Наукова етика : підручник / за ред. В. А. Степаненка. Львів : Світ, 2022. 296 с.
18. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII (редакція від 01.01.2024).
19. Романюк О. І. Педагогічна етика та академічна відповідальність. Полтава : ПНПУ, 2021. 174 с.
20. Сидоренко О. М. Антикорупційна політика в сучасній державі. Суми : Університетська книга, 2022. 212 с.
21. Ткаченко В. Г. Етика в науці та освіті: міжнародний досвід. Київ : Каравела, 2023. 224 с.
22. Фролова О. Г. Академічний плагіат: виявлення та відповідальність. Харків : Фоліо, 2021. 136 с.
23. Bretag T. Handbook of Academic Integrity. 2nd ed. Springer Nature, 2023. 1200 p.
24. Eaton S. E. Plagiarism in Higher Education: Tackling Academic Misconduct with Technology. ABC-CLIO, 2021. 238 p.
25. Transparency International. Global Corruption Report: Education. Routledge, 2020. 442 p.

Додаткова література

1. Академічна свобода та відповідальність науковця в умовах війни. Київ : НаУКМА, 2022. 120 с.
2. Брутман А. Б. Академічне письмо: навчальний посібник. Одеса : Гельветика, 2021. 182 с.
3. Дерев'янко О. В. Культура доброчесності в закладах освіти. *Освітня аналітика*. 2021. № 3. С. 45–54.
4. Зайченко А. О. Конфлікт інтересів у науковій діяльності. *Науковий світ*. 2020. № 5. С. 12–18.
5. Ковальчук В. В. Етичні засади наукових публікацій. Київ : Знання, 2020. 250 с.
6. Курило Т. В. Кримінальна відповідальність за корупційні злочини. Львів : Магнолія, 2021. 264 с.
7. Луценко І. В. Міжнародні стандарти протидії корупції. Київ : Юрінком Інтер, 2022. 310 с.
8. Національна стратегія розбудови доброчесності в освіті до 2027 року : проект та обговорення. Київ : НАЗК, 2023. 88 с.
9. Пилипенко В. В. Платформи перевірки на плагіат: порівняльний аналіз. *Сучасні ІТ*. 2022. № 1. С. 78–85.
10. Поліщук О. С. Доброчесність як складова професіоналізму викладача. *Педагогіка*. 2021. Вип. 18. С. 34–41.

11. Радченко А. І. Етика штучного інтелекту в наукових текстах. *Наука та інновації*. 2024. № 1. С. 15–22.
12. Системи забезпечення якості освіти та академічна доброчесність. Львів : ЛНУ, 2021. 145 с.
13. Слюсаренко О. М. Боротьба з "фабриками дисертацій" : міжнародний досвід. *Вища школа*. 2022. № 4. С. 56–67.
14. Хмелевська В. В. Роль вчених рад у дотриманні етичних норм. Київ : КНУ, 2023. 112 с.
15. Шевченко Л. І. Мовна етика наукового тексту. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2021. 120 с.
16. Biagioli M. Gaming the Metrics: Misconduct and Manipulation in Research. MIT Press, 2020. 296 p.
17. COPE Council. COPE Core Practices. *Committee on Publication Ethics*. 2021. URL: https://publicationethics.org.
18. Fishman T. The Fundamental Values of Academic Integrity. 3rd ed. ICAI, 2021. 36 p.
19. Glendinning I. Policies for Academic Integrity in Higher Education. *SAGE Open*. 2020. № 10. P. 1–15.
20. International Association of Universities. Higher Education Ethics of the Future. Paris : IAU, 2022. 210 p.
21. Macfarlane B. The Ethics of Researching Higher Education. Routledge, 2021. 184 p.
22. OECD. Education Integrity Guide: Integrity in Research. Paris : OECD Publishing, 2022. 56 p.
23. Responsible Research Conduct : Global Perspectives / ed. by J. S. Brown. Oxford University Press, 2021. 412 p.
24. Scientific Misconduct: Detection, Investigation and Prevention / ed. by R. Smith. Wiley, 2022. 350 p.
25. UNESCO. Recommendation on Science and Scientific Researchers. Paris : UNESCO, 2020. 42 p.

Електронні ресурси

1. **Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО)** — розділ про академічну доброчесність: https://naqa.gov.ua/
2. **Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК)** — освітній хаб: https://nazk.gov.ua/
3. **Портал SAIUP** — Проект сприяння академічній доброчесності в Україні: https://saiup.org.ua/
4. **Етичний кодекс ученого України** — текст на сайті НАНУ: https://www.nas.gov.ua/
5. **International Center for Academic Integrity (ICAI)** — міжнародні стандарти: https://academicintegrity.org/
6. **Committee on Publication Ethics (COPE)** — етика наукових публікацій: https://publicationethics.org/
7. **Unicheck / StrikePlagiarism** — ресурси з виявлення запозичень та освітні блоги про доброчесність.
8. **Transparency International Ukraine** — аналітичні матеріали щодо антикорупції: https://ti-ukraine.org/
9. **Coursera: Academic Integrity** — спеціалізовані онлайн-курси від світових університетів.
10. **Eurodoc** — портал молодих вчених Європи щодо етики та Open Science: https://www.eurodoc.net/